

Stockholm den 15 november 2018

Fi2018/02428/S3

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Remissyttrande avseende F-skatteutredningens delbetänkande F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49)

Teaterförbundet för scen och film är ett fackförbund inom scen- och filmområdet. Medlemmarna är yrkesverksamma upphovsmän, artister, teknisk och administrativ personal inom svensk teater, film, radio, TV och bio. Förbundet organiserar sammanlagt cirka 8 400 medlemmar med olika anställningsformer.

Teaterförbundet har beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkandet F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor (SOU 2018:49), och inkommer härmed med följande kommentarer över vissa delar av betänkandet.

9.2.3 Förekomsten av falska egenföretagare i Sverige

Utredningen bedömer att det är i branscherna bygg- och anläggning samt transport där falska egenföretagare mer frekvent förekommer och föreslår vissa lagstiftningsåtgärder som kan påverka förekomsten av falska egenföretagare. Teaterförbundet vill i det sammanhanget framföra att förekomsten av falska egenföretagare också är en utbredd företeelse inom scen- och filmområdet. Teaterförbundets medlemmar är huvudsakligen visstidsanställda, där allt fler blir egenföretagare. Drygt 10 procent av våra medlemmar är tillsvidareanställda. Många blir F-skattare trots att de inte själva ser sig som egenföretagare, men de har skaffat sig godkännande för F-skatt på grund av krav från uppdragsgivarna, då det ofta är enda möjligheten att erhålla uppdrag. Inom Teaterförbundets område finns det branscher där mer eller mindre samtliga är verksamma som egenföretagare men som vid en arbetsrättslig prövning skulle anses vara anställda. En vanlig anledningen till att de är F-skattare är att det ställs som krav från uppdragsgivarna. En orsak som uppdragsgivarna anger för sitt krav på att arbetet ska faktureras är att de upplever det som administrativt krångligt att anställa personal under kortare perioder, bland annat ur ett skatterettsligt hänseende. En annan anledning är rädslan för att de visstidsanställda ska bli "inlasade" samt att de vill undgå de minimivillkor/krav som regleras i gällande kollektivavtal. Detta gäller även seriösa arbetsgivare, såsom offentligt finansierade institutionsteatrar. I vissa fall kan dock egenföretagande vara den mest ändamålsenliga formen för uppdrag, och kan fungera väl.

Teaterförbundet delar utredningens uppfattning att lagstiftningsåtgärder kan påverka förekomsten och utvecklingen av falska egenföretagare. En åtgärd som i viss mening

skulle kunna påverka förekomsten av falska företagare skulle vara att begränsa möjligheten för arbetsgivare att anlita F-skattare när den anställde ska arbeta under anställningsliknande förhållanden och som, om alla omständigheter vore kända för Skatteverket, skulle beskattas i inkomstlaget tjänst. Det skulle kunna få en hämmande effekt på förekomsten av falska egenföretagare om arbetsgivaren måste kunna visa att det verkligen rör sig om ett uppdrag utfört av en näringsidkare.

9.2.4 Behöver F-skattesystemet ändras utifrån analysen om falska egenföretagare

Teaterförbundet instämmer i utredningens bedömning att det finns skäl att överväga ändringar i bestämmelserna om F-skatt då analysen om falska egenföretagare visar att det finns behov av åtgärder i syfte att motverka risken för skattefusk och skatteundandragande. Det vore dock olyckligt om bestämmelserna inverkar negativt på de fall där företagande fungerar bra.

Teaterförbundet konstaterar liksom utredningen att utformningen av F-skattesystemet och enkelheten i att få godkännande för F-skatt kan användas av vissa arbetsgivare på så sätt att dessa, istället för att anställa personal, uppmanar personer som de vill anlita att skaffa godkännande för F-skatt och därefter upprättar avtal som anger att den arbetspresterande parten är näringsidkare. Detta kan leda till skattefusk eller framförallt skatteundandragande, dels genom kringgående av arbetstagarnas rättigheter enligt lagar och kollektivavtal och dels genom att det finns en okunskap hos dem som erhåller F-skatt, vilket kan leda till omedvetna felaktigheter vid redovisning av inkomster, avdragsgilla kostnader för inkomsternas förvärvande samt momsdeklaration. Teaterförbundet erfar framförallt från yngre medlemmar att de redan under studietiden blir uppmanade av såväl arbetsgivare som arbetsförmedlare att de ska skaffa F-skatt för att det då blir enklare att erhålla arbete. Dessa medlemmar har sällan en kunskap om vilka rättigheter de har enligt lagar och kollektivavtal som de går miste om när de väljer att bli egenföretagare istället för arbetstagare. De har också sällan kunskap om vilka skyldigheter som åligger dem skatterettsligt som näringsidkare och detta kan naturligtvis leda till fel vid deklaration av inkomster och skatter och vilka kostnader som får dras av vid deklaration.

Utredningens fortsatta arbete

När det gäller utredningens fortsatta arbete anges bland annat att utredningen ska undersöka om det finns behov av att införa en möjlighet att vägra eller återkalla ett godkännande för F-skatt, och att det i samband med detta kan finnas anledning att även pröva om nya återkallelsegrunder bör införas för att förhindra att F-skatten missbrukas. Behovet av åtgärder, såsom F-satt på prov eller tidsbegränsad F-skatt, för att underlätta och förbättra Skatteverkets uppföljning av företag som är godkända för F-skatt bör undersökas vidare. Teaterförbundet instämmer i att det kan finnas behov att fortsätta analysera dessa åtgärder och då framförallt möjligheten för Skatteverkets till uppföljning av företag som blivit godkända för F-skatt. Denna typ av regler får dock inte innebära att det endast träffar de som har en lägre inkomst, och som kanske därför är lättare för Skatteverket att identifiera och av den anledningen bedöms vara falska egenföretagare.

Utredningen anger vidare att utredningen i huvudbetänkandet särskilt ska belysa frågan om det ska krävas mer än en uppdragsgivare för att godkännas för F-skatt. Detta för att komma åt situationen där en arbetsgivare säger upp anställda och sedan låter dem skaffa

godkännande för F-skatt för att sedan fortsätta med samma arbetsuppgifter som tidigare. Teaterförbundet vill i det sammanhanget framhålla att det troligen inte är en lösning att endast titta på den faktorn för att bedöma om någon är en falsk egenföretagare. En person som tvingas att skaffa F-skatt för att den inte längre får vara anställd tvingas ofta att söka andra uppdragstagare för att klara sig ekonomiskt eftersom den kanske inte erhåller arbete hela året när den inte har en anställning. Det förhållandet att en F-skattare har fler än en uppdragstagare gör inte att den per automatik ska behandlas som näringsidkare utan kan likväl vara en falsk egenföretagare.

Teaterförbundet välkomnar att utredningen i det fortsatta arbetet ska analysera om tolkningen av begreppet näringsverksamhet i skatterättslig mening har fått för stor betydelse även på de arbetsrättsliga och socialförsäkringsrättsliga områdena och om det i så fall lett till en icke avsedd urholkning av skyddet för arbetstagare. Det är av största vikt att ett godkännande för F-skatt inte får betydelse för om en person ska betraktas som arbetstagare vid en arbetsrättslig och socialförsäkringsrättslig prövning.

9.3.1 Behöver F-skattesystemet ändras utifrån analysen om egenanställning eller liknande

Teaterförbundet instämmer inte i utredningens bedömning att skatteförfarandelagen inte behöver ändras i syfte att bekämpa skattefusk och skatteundandragande gällande förekomsten av egenanställningar eller liknande.

Utredningen konstaterar att det är i vilken ordning som avtal ingåtts som är avgörande för Skatteverkets bedömning om det är egenanställningsföretagens F-skatt eller A-skatten för den som utfört arbetet som ska gälla. Enligt utredningen ska en person som utför arbete genom ett egenanställningsföretag inte först personligen avtala om ersättning för ett uppdrag och sedan be ett egenanställningsföretaget att skicka en faktura till uppdragsgivaren. Då kommer fakturan från fel avsändare och i sådant fall är det A-skatten för den person som utfört arbetet som gäller. Övervägande del av de uppdrag som kommer till Teaterförbundets Servicebolag har medlemmen som regel först avtalat med uppdragsgivaren om ersättning och oftast redan utfört arbetet. Det är inte ovanligt att det först en lång tid efter att arbetet har utförts som arbetsgivaren ställer krav på att arbetet ska faktureras och då tvingas våra medlemmar att använda sig av vår faktureringservice när de inte har F-skatt för att överhuvudtaget erhålla någon betalning för det utförda arbetet.

Utredningen har funnit vid sin analys av egenanställningar att bestämmelserna om F-skatt inte behöver ändras i syfte att bekämpa skattefusk och skatteundandragande. Det är dock oklart varför utredningen har funnit att denna företeelse inte leder till det när utredningen funnit att falska egenföretagare kan leda till skattefusk och skatteundandragande. Teaterförbundet är inte övertygad om den bedömningen som utredningen gjort. Samma problematik som finns rörande falska egenföretagare menar Teaterförbundet kan leda till skattefusk eller framförallt skatteundandragande vid användandet av egenanställningsföretag, dels ett kringgående av arbetstagarnas rättigheter enligt lagar och kollektivavtal och dels genom felaktigheter vid redovisning av inkomster, avdragsgilla kostnader för inkomsternas förvärvande samt momsdeklaration. Ett av de större egenanställningsföretagen på marknaden gick tidigare ut med information på sin hemsida att det var möjligt att göra skatteavdrag för inköp av dator vid användande av deras tjänst.

9.3.1 Behövs andra klarläggande avseende egenanställning eller liknande

Teaterförbundet vill i detta sammanhang föra fram att begreppet "egenanställning" inte fortsättningsvis bör användas. Teaterförbundet har dock i likhet med utredning använt uttrycket egenanställningar i detta remissyttrande för att undvika missförstånd. Teaterförbundet vill dock framhålla att denna företeelse inte är en anställning hos faktureringserviceföretagen utan till övervägande del en service till företag som inte vill anställa personal. Dessvärre betalas som regel inte servicen utav arbetsgivarna som har en vinning av den, utan avgiften tas vanligtvis ut av den som utfört arbetet. Detta innebär normalt en ytterligare minskning av ersättningen. Teaterförbundets Servicebolag erbjuder faktureringservice och våra medlemmar får mycket sällan kompensation från uppdragsgivaren för kostnaden för faktureringservice utan den tas från den överenskomna lönen och därutöver får de själva bekosta kostnaden för tjänstepensionsavsättning. De medlemmar som använder sig av Teaterförbundets faktureringservice har mestadels varken möjlighet eller vilja att bli egenföretagare utan vill i allmänhet bli anställda. När de tvingas att använda faktureringserviceföretag så innebär det som regel en löneminskning med minst kostnaden för avgiften för servicen.

Teaterförbundet ser mycket positivt på att utredningen vill understryka vikten av att utvecklingen på detta område noga följs vad gäller att personer som utför arbete som egenanställda eller liknande och som har skyddsbehov liknande andra arbetstagare. De bör omfattas av samma regelverk som alla andra anställda. I det sammanhanget vill Teaterförbundet framhålla att vi har sett otaliga exempel på medlemmar som har drabbats illa när det varit egenanställda hos arbetsgivare, utöver att de inte erhåller ersättning enligt gällande kollektivavtal så drabbas de i förhållande till a-kassa men också vid sjukdom, konkurser, skatterättsligt och i arbetsmiljöhänseende, där ingen tar ansvar, varken uppdragsgivaren eller egenanställningsföretaget.

Teaterförbundet anser att förslaget om att utredningen i sitt fortsatta arbete ska återkomma till frågor som rör användandet eller lån av någon annans godkännande för F-skatt är bra. I det sammanhanget kan Teaterförbundet nämna att det på vårt område har funnits arbetsgivare med kollektivavtal som lagt ut kollektivavtalsbundet arbete på en F-skattare som i sin tur anlitat personal som blivit ombedda att anlita ett faktureringsföretag. Det är en mycket olycklig utveckling som Teaterförbundet ser allvarligt på. Förbundet välkomnar mot den bakgrunden ytterligare analys av dessa frågor.

Enligt uppdrag,

Simon Norrthon
Ordförande
Teaterförbundet för scen och film

/Madeleine Wagemyr
Förhandlingchef